

GASTON SCHUL DOUANE-EXPEDITEUR

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)
den 6 december 2005 *

I mål C-461/03,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nederländerna), genom beslut av den 24 oktober 2003, som inkom till domstolen den 4 november 2003, i målet

Gaston Schul Douane-expediteur BV

mot

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann, C.W. A. Timmermans, A. Rosas och J. Malenovský samt domarna N. Colneric (referent), S. von Bahr, J.N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, G. Arestis, A. Borg Barthet och M. Ilešič,

* Rättegångsspråk: nederländska.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster och N.A.J. Bel, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom T. van Rijn och M. van Beek, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 30 juni 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 234 EG liksom giltigheten av artikel 4.1 och 4.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1423/95 av den 23 juni 1995 om tillämpningsföreskrifter för import av produkter från sockersektorn med undantag av melass (EGT L 141, s. 16).

- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Gaston Schul Douane-expediteur BV (nedan kallat Gaston Schul) och Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nedan kallat jordbruksministeriet), angående import av rörsocker.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 I artikel 234 EG stadgas följande:

”Domstolen skall vara behörig att meddela förhandsavgöranden angående

- a) tolkningen av detta fördrag,
- b) giltigheten och tolkningen av rättsakter som beslutas av gemenskapens institutioner och av ECB,
- c) tolkningen av stadgar för organ som upprättats genom rättsakter som beslutats av rådet, när stadgarna föreskriver detta.

När en sådan fråga uppkommer vid en domstol i en medlemsstat får den domstolen, om den anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken, begära att domstolen meddelar ett förhandsavgörande.

När en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, skall den nationella domstolen föra frågan vidare till domstolen.”

- 4 I artikel 5.1 b och 5.5 i jordbruksavtalet i bilaga 1 A till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan kallad WTO), vilket godkändes på gemenskapens vägnar genom artikel 1.1 första strecksatsen i rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3), föreskrivs följande:

”1. Trots bestämmelserna i artikel II.1 (b) i GATT 1994, kan varje medlem utnyttja bestämmelserna i punkterna 4 och 5 nedan ... om

a) ...

- b) priset, till vilket import av denna produkt kan ske till den [WTO-]medlems tullområde som givit medgivandet såsom det fastställts på grundval av importpriset cif för den aktuella leveransen uttryckt i medlemmens egen valuta, understiger ett tröskelpris som är lika med det genomsnittliga referenspriset ... under perioden 1986–1988 för den aktuella produkten.

...

5. Tilläggstull som läggs på enligt 1 (b) skall bestämmas enligt följande schema:

...”

- 5 I artikel 15.3 i rådets förordning (EEG) nr 1785/81 av den 30 juni 1981 om den gemensamma organisationen av marknaden för socker (EGT L 177, s. 4; svensk specialutgåva, område 3, volym 13, s. 110), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 3290/94 av den 22 december 1994 om de anpassningar och övergångsåtgärder som krävs inom jordbrukssektorn för att genomföra avtalen som slöts inom ramen för de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan (EGT L 349, s. 105; svensk specialutgåva, område 3, volym 66, s. 52) (nedan kallad grundförordningen), föreskrivs att "[d]e importpriser som skall beaktas vid uttag av en tilläggsimporttull skall bestämmas på grundval av cif-importpriserna för det aktuella partiet" samt att "[c]if-importpriserna skall för detta ändamål kontrolleras mot de representativa priserna för produkten på världsmarknaden eller på gemenskapens importmarknad för den produkten".
- 6 Europeiska gemenskapernas kommission har antagit förordning nr 1423/95 om tillämpningsföreskrifter för grundförordningen. I artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 anges följande:

"1. Om ingen sådan ansökan som avses i punkt 2 har lämnats in, eller om det cif-importpris för sändningen som avses i punkt 2 är lägre än det representativa pris i fråga som fastställts av kommissionen, skall det cif-importpris för den aktuella sändning som skall tas i beaktande för åläggandet av tilläggsavgift vara det representativa pris som anges i artikel 1.2 eller 1.3.

2. När cif-priset är högre än det aktuella representativa pris som avses i artikel 1.2 eller 1.3, får importören vid godkännandet av importdeklarationen på begäran hos den behöriga myndigheten i den importerande medlemsstaten låta tillämpa antingen den aktuella sändningens cif-importpris för vitsocker eller råsocker omräknat till den standardkvalitet som anges i [artikel 1 i förordning (EEG) nr 793/72 och i] artikel 1 i förordning (EEG) nr 431/68, eller motsvarande pris för den produkt som omfattas av KN-nummer 1702 90 99 vid fastställandet av tilläggsavgiften.

Cif-importpriset för sändningen i fråga skall räknas om till priset på socker av standardkvalitet genom justering i enlighet med relevanta bestämmelser i artikel 5 i förordning (EEG) nr 784/68.

I sådana fall skall cif-importpriset för sändningen i fråga tillämpas vid fastställandet av tilläggsbelopp endast om den berörda parten lämnar in minst följande bevis till stöd för sin ansökan till de behöriga myndigheterna i den importerande medlemsstaten inom trettio dagar efter det att importdeklarationen mottogs:

- köpekontrakt eller likvärdiga handlingar

- försäkringskontrakt

- fakturan

- transportkontrakt (i förekommande fall)

— ursprungsintyg

— vid sjötransport, konossement.

Medlemsstaten i fråga får kräva all ytterligare information och handling till stöd för den inlämnade ansökan. När ansökan lämnats in skall det aktuella tilläggsbelopp som kommissionen fastställt tillämpas.

Den berörda parten kan emellertid på begäran ställa skillnaden mellan det aktuella tilläggsbelopp som fastställts av kommissionen och det tilläggsbelopp som fastställts på grundval av den berörda sändningens cif-importpris som säkerhet genom tillämpning av artikel 248 i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93.

Säkerheten skall frisläppas så snart ansökan har godkänts av den behöriga myndigheten i den importerande medlemsstaten på grundval av de bevis som lämnats in av den berörda parten.

Den behöriga myndigheten i medlemsstaten skall avslå denna ansökan om den finner att de inlämnade handlingarna inte berättigar ett godkännande.

Om ansökan inte godkänns av myndigheten skall säkerheten vara förverkad.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 7 Den 6 maj 1998 lämnade Gaston Schul in en importdeklaration avseende 20 000 kilo rårörsocker från Brasilien med ett cif-pris på 31 916 NLG. Enligt ett meddelande från tullmyndigheten av den 13 maj 1998, vilket innehöll anmärkningen ”kontroll avslutad utan rättelser”, uppgick importtullen till 20 983,70 NLG. Inspektören vid Roosendaal-områdets skatt- och tullmyndighet skickade den 4 augusti 1998 på jordbruksministeriets vägnar ett tulltaxeringsbeslut till Gaston Schul, enligt vilket detta bolag anmodades att betala 4 968,30 NLG i form av en ”jordbruksavgift”. Avgiften hade beräknats enligt följande: 20 000 kilo multiplicerat med tilläggsimporttullen om 24,841182 NLG (11,11 ECU) och dividerat med 100 kilo. Gaston Schul begärde omprövning av tulltaxeringsbeslutet, vilket inte föranledde någon ändring. Bolaget överklagade därefter beslutet vid den nationella domstolen.

- 8 Den nationella domstolen fann först och främst att artikel 15 i grundförordningen, i vilken återfinns bestämmelser om tilläggstullar på sockermarknaden, är identisk med artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 2777/75 av den 29 oktober 1975 om den gemensamma organisationen av marknaden för fjäderfäkött (EGT L 282, s. 77; svensk specialutgåva, område 3, volym 6, s. 213), i dess lydelse enligt förordning nr 3290/94. De två bestämmelserna antogs i den i målet aktuella lydelsen samma dag.

- 9 På marknaden för fjäderfäkött och ägg har domstolen i sin dom av den 13 december 2001 i mål C-317/99, Kloosterboer Rotterdam (REG 2001, s. I-9863), funnit att bestämmelserna i artikel 3.1 och 3.3 i kommissionens förordning (EG) nr 1484/95 av den 28 juni 1995 om tillämpningsföreskrifter för ordningen för tillämpning av tilläggsbelopp för import och om fastställande av tilläggsbelopp för import av fjäderfäkött och ägg och av äggalbumin samt om upphävande av förordning nr 163/67/EEG (EGT L 145, s. 47) är ogiltiga i den mån som det i dessa

bestämmelser föreskrivs att det däri angivna tilläggsbeloppet normalt skall beräknas på grundval av det representativa pris som föreskrivs i artikel 2.1 i samma förordning och att detta belopp skall beräknas på grundval av cif-importpriset för den ifrågavarande sändningen endast om importören begär det. Enligt domen i det ovannämnda målet hade kommissionen överskridit gränserna för sina genomförandebefogenheter.

- 10 Den nationella domstolen anser att bestämmelserna i artikel 3.1 och 3.3 i förordning nr 1484/95, vilka domstolen har funnit vara ogiltiga, är identiska med bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 på de punkter som domstolen prövade i ovannämnda dom. Det är i båda fallen fråga om en grundförordning där det, i överensstämmelse med artikel 5 i jordbruksavtalet, vilken återfinns i bilaga 1 A till avtalet om upprättande av WTO, anges att tilläggsimporttullar skall beräknas på grundval av cif-priset, trots att en beräkning av sådana tilläggstullar enligt en tillämpningsförordning från kommissionen normalt skall ske på grundval av det representativa priset.
- 11 Bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 är enligt den nationella domstolen följaktligen oförenliga med artikel 15 i grundförordningen.
- 12 Den nationella domstolen anser med hänvisning till domen av den 22 oktober 1987 i mål 314/85, Foto-Frost (REG 1987, s. 4199; svensk specialutgåva, volym 9 s. 233), att det är förbehållet EG-domstolen att avgöra huruvida en rättsakt från en gemenskapsinstitution är ogiltig.
- 13 Vidare är enligt den nationella domstolen en tolkning av artikel 234 tredje stycket EG nödvändig för att avgöra huruvida ett sådant förbehåll gäller även i en nationell tvist, såsom den i målet vid den nationella domstolen, där fråga uppkommer angående giltigheten av bestämmelser som motsvarar andra gemenskapsbestämmelser som domstolen redan har funnit ogiltiga genom en dom i ett mål angående begäran om förhandsavgörande, såsom domen i det ovannämnda målet Kloosterboer Rotterdam.

- 14 College van Beroep voor het bedrijfsleven beslutade att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- ”1) Är en nationell domstol i den mening som avses i artikel 234 tredje stycket EG skyldig att vända sig till domstolen med en fråga såsom den som följer nedan avseende giltigheten av bestämmelser i en förordning, även om domstolen tidigare har funnit vissa motsvarande bestämmelser i en liknande förordning ogiltiga, eller kan den nationella domstolen lämna förstnämnda bestämmelser utan avseende mot bakgrund av de särskilda likheterna med de bestämmelser som befunnits ogiltiga?
- 2) Är bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 i ... förordning ... nr 1423/95 ... ogiltiga i den mån som det i dessa bestämmelser föreskrivs att det däri angivna tilläggsbeloppet normalt skall beräknas på grundval av det representativa pris som avses i artikel 1.2 i förordning ... nr 1423/95 ... och det dessutom föreskrivs att tilläggsbeloppet skall beräknas på grundval av cif-importpriset för sändningen i fråga endast om importören begär det?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 15 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 234 tredje stycket EG innebär att en nationell domstol, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, är skyldig att vända sig till domstolen med en fråga avseende giltigheten av bestämmelser i en förordning, även om domstolen tidigare har funnit motsvarande bestämmelser i en liknande förordning ogiltiga.

- 16 Såvitt avser frågor angående tolkning av gemenskapsrätten framgår det av dom av den 6 oktober 1982 i mål 283/81, Cilfit m.fl. (REG 1982, s. 3415; svensk specialutgåva, volym 6, s. 513), punkt 21, att om en gemenskapsrättslig fråga uppkommer vid en domstol mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning skall denna domstol fullgöra sin skyldighet att föra frågan vidare om den inte har funnit att den uppkomna frågan saknar relevans, att den ifrågavarande gemenskapsrättsliga bestämmelsen redan har blivit föremål för en tolkning från EG-domstolens sida eller att den korrekta tolkningen av gemenskapsrätten är så uppenbar att det inte finns utrymme för något rimligt tvivel (se även dom av den 15 september 2005 i mål C-495/03, Intermodal Transports, REG 2005, inte publicerat i rättsfallssamlingen ännu, punkt 33).
- 17 Av punkt 20 i domen i det ovannämnda målet Foto-Frost framgår det att de nationella domstolarna däremot inte är behöriga att själva fastställa att en rättsakt som har antagits av gemenskapens institutioner är ogiltig.
- 18 Undantag från regeln att de nationella domstolarna inte är behöriga att själva avgöra huruvida en rättsakt som har antagits av gemenskapen är ogiltig kan under vissa omständigheter förekomma i fråga om interimistiska förfaranden (domen i det ovannämnda målet Foto-Frost, punkt 19, se även dom av den 24 maj 1977 i mål 107/76, Hoffmann-La Roche, REG 1977, s. 957, punkt 6, svensk specialutgåva, volym 3, s. 375, av den 27 oktober 1982 i de förenade målen 35/82 och 36/82, Morson och Jhanjan, REG 1982, s. 3723, punkt 8, svensk specialutgåva, volym 6, s. 555, av den 21 februari 1991 i de förenade målen C-143/88 och C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen och Zuckerfabrik Soest, REG 1991, s. I-415, punkterna 21 och 33, svensk specialutgåva, volym 11, s. I-19, och av den 9 november 1995 i mål C-465/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m.fl. (I), REG 1995, s. I-3761, punkterna 30, 33 och 51).
- 19 Domstolens slutsats beträffande tolkningsfrågor i domen i det ovannämnda målet Cilfit m.fl. kan däremot inte tillämpas på frågor som rör giltigheten av gemenskapsrättsakter.

- 20 Det skall inledningsvis påpekas att även om vissa bestämmelser vid en första anblick förefaller likartade så kan det inte uteslutas att det vid en djupare granskning framgår att den bestämmelse vars giltighet har ifrågasatts inte kan anses jämförbar med en bestämmelse som domstolen tidigare har funnit ogiltig, till exempel därför att det rättsliga sammanhanget eller, i förekommande fall, de faktiska omständigheterna skiljer sig åt.
- 21 Det huvudsakliga syftet med den behörighet som domstolen har tillerkänts genom artikel 234 EG är att säkerställa att de nationella domstolarna tillämpar gemenskapsrätten enhetligt. Denna enhetliga tillämpning är särskilt viktig när giltigheten av en gemenskapsrättsakt ifrågasatts. Om det rådde skilda uppfattningar mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om giltigheten av gemenskapens rättsakter skulle detta innebära ett äventyrande av enhetligheten i själva gemenskapens rättsordning och ett åsidosättande av grundläggande rättssäkerhetskrav (domen i det ovannämnda målet Foto-Frost, punkt 15).
- 22 Om de nationella domstolarna hade rätt att avgöra giltigheten av gemenskapsrättsakter skulle kravet på inre sammanhang i det system för domstolsprövning som införts genom fördraget åsidosättas. Begäran om förhandsavgörande rörande giltighetsfrågor är på samma sätt som talan om ogiltigförklaring ett sätt att granska lagenligheten av rättsakter som antagits av gemenskapens institutioner. Genom å ena sidan artiklarna 230 EG och 241 EG, och å andra sidan artikel 234 EG, har det genom fördraget inrättats ett fullständigt system för kontroll av huruvida de rättsakter som antagits av gemenskapsinstitutionerna är lagenliga. Denna kontroll har anförtrotts gemenskapsdomstolen (se dom av den 23 april 1986 i mål 294/83, Parti écologiste "Les Verts" mot parlamentet, REG 1986, s. 1339, punkt 23, svensk specialutgåva, volym 8, s. 529, domen i det ovannämnda målet Foto-Frost, punkt 16, och dom av den 25 juli 2002 i mål C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores, REG 2002, s. I-6677, punkt 40).
- 23 Att handläggningen förkortas kan inte anföras som skäl för att undergräva gemenskapsdomstolens exklusiva behörighet att avgöra gemenskapsrättens giltighet.

- 24 Det skall för övrigt understrykas att det är gemenskapsdomstolen som har de bästa förutsättningarna då det gäller att avgöra giltigheten av en rättsakt som antagits av gemenskapen. De gemenskapsinstitutioner vars rättsakter ifrågasätts har nämligen i enlighet med artikel 23 i domstolens stadga rätt att yttra sig vid domstolen för att hävda dessa akters giltighet. Dessutom får domstolen i enlighet med artikel 24 andra stycket i stadgan begära att gemenskapsinstitutioner som inte är parter i målet skall lämna alla upplysningar som domstolen anser behövs för handläggningen (se domen i det ovannämnda målet Foto-Frost, punkt 18).
- 25 Av det ovan anförda följer att den första frågan skall besvaras så att artikel 234 tredje stycket EG innebär att en nationell domstol, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, är skyldig att vända sig till domstolen med en fråga avseende giltigheten av bestämmelser i en förordning, även om domstolen tidigare har funnit motsvarande bestämmelser i en liknande förordning ogiltiga.

Den andra frågan

- 26 Den nationella domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 är ogiltiga i den mån som det i dessa bestämmelser föreskrivs att det däri angivna tilläggsbeloppet som normalt skall beräknas på grundval av det representativa pris som avses i artikel 1.2 i samma förordning och det dessutom föreskrivs att tilläggsbeloppet skall beräknas på grundval av cif-importpriset för sändningen i fråga endast om importören begär det.
- 27 Det framgår klart av ordalydelsen i artikel 15.3 första stycket i grundförordningen att tilläggsimporttullar endast kan fastställas på grundval av cif-importpriset för det aktuella partiet.

28 Tillämpningen av denna regel är inte villkorad och det finns inget undantag från den.

29 Av artikel 15.3 andra stycket i grundförordningen framgår det otvetydigt att det representativa priset för produkten skall beaktas endast i syfte att kontrollera cif-importprisets riktighet.

30 I artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 föreskrivs det däremot att cif-importpriset får beaktas vid fastställandet av tilläggsbeloppet endast på villkor att importören lämnar in en formell ansökan om detta, till vilken skall fogas vissa bevishandlingar. I alla andra fall, och följaktligen normalt sett, är det enligt artikeln det representativa priset som skall beaktas.

31 Eftersom det i artikel 15.3 i grundförordningen inte föreskrivs något undantag från regeln om att tilläggsbeloppet skall fastställas på grundval av cif-importpriset strider artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 mot denna bestämmelse.

32 Den andra frågan skall således besvaras så att bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1423/95 är ogiltiga i den mån som det i dessa bestämmelser föreskrivs att det däri angivna tilläggsbeloppet normalt skall beräknas på grundval av det representativa pris som avses i artikel 1.2 i samma förordning samt att tilläggsbeloppet skall beräknas på grundval av cif-importpriset för sändningen i fråga endast om importören begär det.

Rättegångskostnader

- 33 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) Artikel 234 tredje stycket EG innebär att en nationell domstol, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, är skyldig att vända sig till domstolen med en fråga avseende giltigheten av bestämmelser i en förordning, även om domstolen tidigare har funnit motsvarande bestämmelser i en liknande förordning ogiltiga.

- 2) Bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1423/95 av den 23 juni 1995 om tillämpningsföreskrifter för import av produkter från sockersektorn med undantag av melass är ogiltiga, i den mån som det i dessa bestämmelser föreskrivs att det däri angivna tilläggsbeloppet normalt skall beräknas på grundval av det representativa pris som avses i artikel 1.2 i samma förordning samt att tilläggsbeloppet skall beräknas på grundval av cif-importpriset för sändningen i fråga endast om importören begär det.

Underskrifter